

tovih krogov, ljudstvo mora v kljub temu lakoto trpeti, četudi je ob železnicah polno žita in to celo pod milim nebom gnije. Ljudje se jako izseljujejo v Ameriko, kajti razmere, v katerih živijo so neznosne. Pri razdelitvi podpor gode se velike kii-vice. Car poslal je kneza Galicina v pokrajine, kjer je glad in mu dal pooblastilo v njegovem imenu izdajati potrebne ukaze. Podpore izdalo se je že 123 milijonov rubljev in še vedno dohajajo poročila o še hujšem gladu.

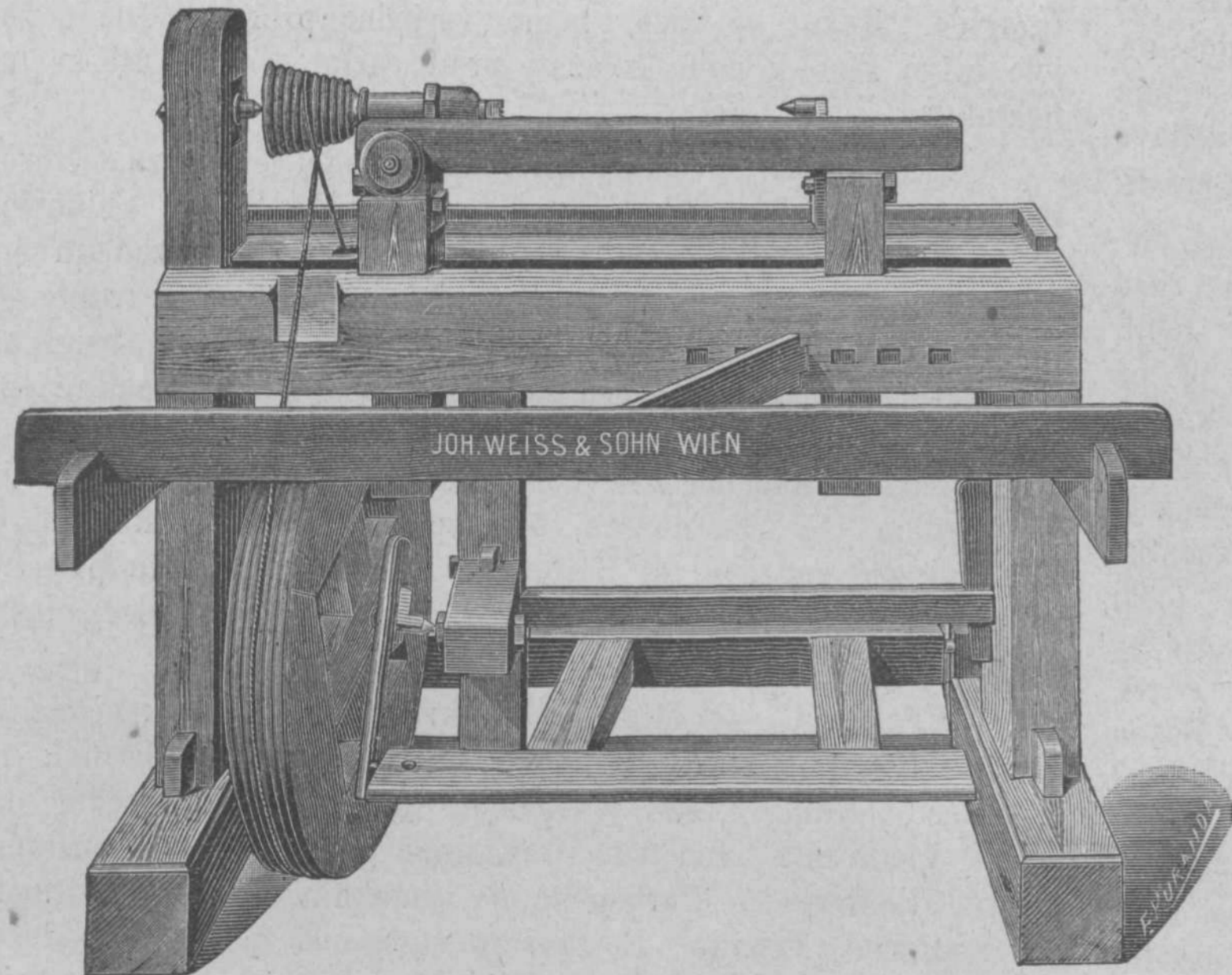
Norvegija. — Mej tem ko se pri nas vpeljuje uniforma za civilne uradnike, dela se v Norvegiji na to, da bi se ista kolikor možno odpravila. Björnstjerne Björnson's je namreč predlagal v zbornici, da se odpravi vsa civilna uniforma razun one pri diplomatih, carinskih in policijskih uradnikih. — Posl. Lovland je sprožil predlog, da naj bi se revežem, ki so spolnili 62. leto dajala državna podpora.

Anglija. — Radikalni poslanec Cuninghame Graham predložil je te dni zbornici zakon, ki določa, da delavec ne sme dlje delati nego 8 ur na dan ali 48 ur na teden. Če pa hoče obrtni gospodar, da mu delavci v gotovih slučajih po več ur delajo, zato mora si izprositi od ministerstva posebne dovoljenja, katero se pa da le v slučajih neobhodne potrebe. Oni, ki bi se proti temu zakonu pregrešil, kaznuje se z denarno globo do 100 funtov šterlingov.

Obrtnija.

Stružnica.

Dobro orodje je podlaga dobrega in lepega dela. A ravno v tem oziru opazujemo pri nas čestokrat, kako malo pazijo nekateri na to glavno podlago solidnega

obrta in kako malo jih zanimajo boljše konstrukcije te ali one priprave. To velja posebno tudi o stružnici. Skorej vsak boljši mizar jo ima, a čestokrat v takem stanu, da se je čuditi, kako more shajati ž njo. V prvi vrsti pomanjkljivi so leseni deli. Mizar napravi navadno stružnico sam, „po svoji glavi“ in tedaj se mu malokdaj posreči, da zgradi stroj, ki zadošča vsem potrebam. Naša današnja slika ima namen, pokazati bralcem. Novic moderno stružnico, ki je sestavljena jako priprosto, a tako pravilno in umno, da jo z najboljšo vestjo moremo

priporočati. Take stružnice izdeluje firma J. Weiss & Sohn na Dunaji (V. Margarethenstrasse 65) in ves stroj velja na lici mesta od 37—43 gld., kar se ravna po dolžini stružnice, ki meri od 115 centimetrov do 190 centimetrov. Šapica (Zwirl) je 24 centimetrov visoko nad licama.

Podnožnik je tako urejen, da je vse jedno, kje pritiska delavec nanj; na vsakem mestu ima isto moč in se jednako visoko dviga. Zelo pripravno je tudi slonilo (Rücklehne), ki se more več ali manj potegniti iz stružnice. Slonilo je kaj koristna priprava in prihrani delavcu dokaj nepotrebnega napora.

Vsak umen mizar si lahko po tej sliki napravi sam vse lesene dele, le vreteno (Spindel), konjič (Reitstock) in morebiti še križ (Auflagkreuz) je treba kupiti. Take posamezne dele tudi prodaja omenjena tvrdka.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Za snaženje in likanje stare politirane, a oslepele hišne oprave rabimo petrolej ali pa terpentinsvo olje. Veliko lepši učinek dobimo, ako petrolej poprej ogrejemo in v njem 5. del belega ceresina (zemeljskega voska) raztopimo. Ko se zmes ohladi, je takoj dobra za likanje oprave. Čez 24 ur treba potem opravo s flanelno cunjjo dobro zdrgniti in zbrisati; pri tem nastane jako lep in trajen lesk.

Oljnate lise odpravimo iz tapetov, ako jih namažemo z zmesjo mrzle vode in gline, kakoršno rabijo za izdelovanje tabačnih pip. Čez noč naj ta kaša ostane na oljnati lisi, zjutraj pa jo s krtačo previdno zdrgnemo proč. Ako lisa ne zgine pri prvem poskusu, se mora večkrat ponoviti, da dosežemo zaželeni vspeh.

Cedrov gozd na Nemškem. Znani izdelovatelj svinčnikov, baron Faber pri Norimbergu na Nemškem, je uže pred leti začel na svojih bavarskih posestvih saditi takozvano „rudečo cedrovino“, iz katere izdelujejo lesene dele boljših svinčnikov. To drevo sicer ni prava cedra, kakeršno poznamo iz svetega pisma, ampak raste v Severni Ameriki ter se prav za prav imenuje virginsko brinje, kakor smo uže poročali svojim bralcem v spisu o „Dragocenih lesovih“. Poskusi Fabrovi so se izvrstno obnesli. Njegov cedrov gozd pokriva 5 hektarjev. Drevesa so jako neobčutljiva zoper mraz in ne zahtevajo druge postrežbe, kakor naša smreka ali mecesen. Gotovo so poskusi Fabrovi velikega pomena in ko bi se posrečilo, ta lepi in dišeči les udomačiti v naših gozdih, bi domači produkciji in industriji donasal lepih dohodkov.

Kmetijstvo.

Duh in okus surovega masla.

Davno je že znano da ima sir od krav, ki se pasejo po planinah, in použijejo mnogo planinskih lepodi-sečih rastlin, lepši duh in okus. Zaradi tega so pa planinski kraji posebno ugodni za sirarstvo. Naj bi se še tako prizadevali izdelovati dober sir po planjavah, ali bi

se vendar ne posrečilo. Vse druge priprave ne morejo nadomestiti prirodnih ugodnostij.

Pa ne le duh in okus sira, temveč tudi duh in okus surovega masla se ravna po krmi, katero dobivajo krave, če tudi se to tako zelo ne opaža. Umen živinorejec bode vendar na to gledal, da krave dobivajo krmo, po kateri bode surovo maslo imelo dober okus. Pokladal jim zlasti ne bode stvari, od katerih bi surovo maslo dobilo kak zopern okus.

Znanstvene preiskave so pokazale, da imajo krave največ mleka, če se jim dajo lanene preše, zatem pa slede po dobroti koruzna moka, otrobi, oves in seno. Po ovsu ima surovo maslo tudi lepo barvo, kar je tudi važno za kupčijo. Po koruzni moki ima surovo maslo tudi lepo barvo in je poleg tega še jako trpežno. Preveč lanenih preš nikakor ni dobro pokladati, ker je potem surovo maslo preveč oljnato videti. Dobro so pa preše, če se dado primešane drugi krmi, ker po njih nimajo krave sicer posebno dosti mleka, ali se s tacega mleka posname dosti smetane. Najbolje je surovo maslo, če se kravam daje zelo mešana krma. Sicer pa kakavost surovega masla ni zavisna le od piče, temveč tudi od krave same. Od marsikaterih krave ne dobimo dobrega surovega masla, naj jej polagoma tako ali tako klajo.

Za pripravo dobrega surovega masla je pa treba tudi izurjenih ljudij in dobrih priprav. Od tod pa prihaja, da dobro surovo maslo dobimo iz večjih kmetij. Po nekaterih deželah so se obnesle zadruga, v katerih lahko tudi manjši gospodarji pripravljajo okusno surovo maslo za prodaj. Nedavno se je osnovala menda v Tolminskem taka zadruga in mi jej želimo boljšega uspeha, nego ga je imela kranjska mlekarska zadruga, ki je nehala nekoliko zaradi nespretnega vodstva, še več pa zaradi pomanjkanja združnega duha mej združniki samimi.

Za surovo maslo se navadno dobe lahko kupci, če je okusno. Ker se pa tacega masla vedno ednako porabi, so za pridobivanje surovega masla samo kmetije, kjer imajo vedno skoro jednako mleka. Če pa nekatere čase ni surovega masla zgubé se stalni kupci in surovo maslo se ne more tako dobro prodati. Za take kmetije se zatorej bolj priporoča sirarstvo, ki se tudi na Kranjskem goji z večjim vspehom. Blizu mesta je pa seveda še najboljše sveže mleko prodati.

Kmetijske raznoterosti.

Obrezovanje dreves pri presajenju. Hrušk in jabolk pri presajenju ni dobro obrezovati zelo po vejah, pač pa se smejo precej obrezati korenine. Drevesce, ki se je po vejah preveč obrezalo, počasi poganja. Slive, češnje, češplje in breskve se pa smejo pri presajenju tudi po vejah obrezati, ali vendar tudi ne preveč.

Gnojenje vrtnicam. Za vrtnice so saje jako dober gnoj. Denejo naj se v vodo, tako da je voda črna in s to vodo naj se preliva okrog vrtnic, ko se je poprej zemlja okrog njih prekopala in zrahljala.

Valjanje travnikov. V Belgiji imajo navado, da pomladi povaljajo travnike z valjarji. S tem se potlačijo ruše, katere je privzdignil mraz po zimi in izlišna voda spravi se na površje, da prej izpuhti. Zatrjuje se, da na povaljanih travnikih poprej začne trava rasti in se več sena nakosi.

Kako preženemo bolhe psom? Zmešaj 1 liter vode s 12 grami alojne tinkture, in s to tekočino umij psa in ga počesi. Bolhe in drugi mrčeši bodo poginoli. Z navadnim merčesnim prahom se sicer bolhe spravijo, ali ne poginejo, temveč nadlegujejo ljudij.

Poučni in zabavni del.

Iranska pravljica.

(Ruski spisal D. N. Certelev.)

Bil je mračen dan. Pred svojim dvorcem je sedel Džemšid, mogočni iranski car; bil je sam, — nekaj stopinj od njega stal je samo oroženosec z lokom in pšico. Car je sedel molče; globoko zamišljen gledal je oblake, ki so se plazili skoro pri tleh, obešali so se po skalah, in zavijali vrhove gorá v težko ogrinjalo; ko se je na nekaterih krajih pretrgala siva zaveza, pokazalo se ni modro nebo, temveč drugi oblaki, ravno tako sivi, samo bolj enakomerno razgrnjeni in negiblivi, kakor bi bili otrpneli in za veke zaslonili nebo z neprodno maso.

Nakrat se je v megli pokazala črna pega, ki je hitro naraščala in se približavala z neravnim, poganjačim gibanjem. Sedaj se je skoro zamotala v vrhove dreves, sedaj zopet vzdignila se nad njimi. Ko jo je car zapazil, bila je še samo kacic deset korakov od njega. Še jeden trenotek in mogel si razločiti jasno orla, ki si je prizadeval, da bi z železnimi kremplji zgrabil kačo, ki je liki črn trak bila ovita okrog njega in ga je dušila.

— Moj lok!

Oroženosec je skočil k carju in pšica je zažvižgala. Zastonj ni veljal Džemšid za prvega iranskega strelca. Orla ni ranila pšica, ali predrla je kačo, ki je pala z visočine in se razbila ob kamenji prav pri carjevih nogah. Orel je pa razpel mogočne peruti, vzdigoval se vedno višje in višje, naposled je pa izginil v oblakih.

Minoli so trije dnovi. Car je zopet sedel pred svojim dvorcem; jasno modro nebo razprostiralo se je nad zemljo, daljni snežniki blesteli so v daljavi. Nakrat zasliši car šum perut in orel se je počasi v krogih vrtil nad njim bližajoč se zemlji. Džemšid ga je nakrat spoznal kajti na perutih so se še videli sledovi kačjega grizenja. Car ga ni utegnil bolje ogledati, že je izpustil iz kljuna nekaj zrn, znova mahnil s perutmi, začel vzdigovati se v krogih in zginil je v jasnem modrem nebu.

Car je poklical vedeževalce, ko niso mogli uganiti, kaj pomeni ta prikazen, in kaka zrna bi bil prinesel Ormuzdov orel, sklenili so jih posaditi. Čas je tekkel in zrna so izrasla; na gibkih vejah viseli so prozorni sadovi v čopkih, in nikdo se jih ni upal pokniti. Vedeževalci so